

REFERAT RÅDSMÖTE 1 2021

Tid: 12:30-16:00 CET 8-10 mars 2021.

Plats: Zoom

I samband med mötet genomfördes en workshop om personlig budget för socialt stöd och service, inom ramen för det finska ordförandeskapets projekt.

Vid mötet medverkade Joakim Tranquist som ska evaluera det nordiska samarbetet om funktionshinder under året.

Till mötet inbjöds företrädare för unga med funktionsnedsättning från de länder som ingår i arbetsutskottet 2020 (Danmark, Finland och Norge samt Grönland, Färöarna och Åland).

Deltagare:

Leif	Olsen	VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd	Danmark
Hanne	Warming	Roskilde universitet	Danmark
Sif	Holst	Danske Handicaporganisationer	Danmark
Anni	Sørensen	LEV	Danmark
Päivi	Nurmi-Koikkalainen	Instututet för hälsa och välfärd - THL	Finland
Tea	Hoffrén	Social- och hälsovårdsministeriet	Finland
Anna	Caldén	SAMS	Finland
Pirkko	Mahlamäki	Vammaisfoorumi	Finland
Heri	Petersen	Socialministeriet	Färöarna
Tóra við	Keldu	MEGD	Färöarna
Þór	Þórarinsson	Socialministeriet	Island
Þuridur Harpa	Sigurdardóttir	Öryrkjabandalag Islands ÖBI	Island
Anna	Bjørshol	Barne- unge og familiedirektoratet	Norge
Eva	Buschmann	Funksjonshemmedes Felles Organisasjon FFO	Norge
Ola	Balke	Myndigheten för delaktighet	Sverige
Håkan	Thomsson	Synskadades Riksförbund	Sverige
Gunilla	Lindqvist	Ålands regering	Åland
Susanne	Broman	Ålands handikappförbund	Åland
Företrädare för unga			
Zakaria	Naser	Ungdomskredsen Dansk handicappforbund	Danmark

Sekretariat

Astrid	Utterström	Nordiska ministerrådets sekretariat	Sverige
Eeva	Mielonen	Nordiska ministerrådets sekretariat	Finland
Kai	Koivumäki	Nordens välfärdscenter	Finland
Lars	Lindberg	Nordens välfärdscenter	Sverige
Maria	Montefusco	Nordens välfärdscenter	Sverige
Christina	Lindström	Nordens välfärdscenter	Sverige
Gunnar	Michelsen	Nordens välfärdscenter (börjar 1/5)	Norge

Gäster

Rannveig	Traustadóttir	Islands universitet	Island
Joakim	Tranquist	Tranquist utvärdering AB	Sverige

Referat

Måndag den 8 mars

Mötet öppnades

Mötet öppnades av ordförande Päivi Nurmi-Koikkalainen, Institutet för hälsa och välfärd – THL, Finland

Presentationsrunda

Alla presenterade sig.

Gunnar Michelsen, blivande sekreterare för Funktionshindersrådet, välkomnades av rådet.

Genomgång av och kommentarer till referat från Rådsmöte 3 2020

Inga kommentarer.

Hänt sedan sist

Mötesdeltagarna redogjorde för aktuell situation i länderna och vad som skett sedan mötet 27-29 november. Samtidigt uppdaterades information till Nordens välfärdscenters hemsida.

Rapport från Nordiska ministerrådets sekretariat

Eeva Mielonen och Astrid Utterström berättade om aktiviteter under det finska ordförandeskapsåret samt processen för utvärdering av funktionshinderssamarbetet 2021. Joakim Tranquist besöker rådet senare under mötet.

Samarbete med det finska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet 2021

Päivi Nurmi Koikkalainen, Tea Hoffrén, Anna Caldén och Gunilla Lindqvist rapporterade om årets planer. På grund av pandemin genomförs samtliga planerade aktiviteter digitalt. Finland är också med i byrån genomförandet av statspartsmötet för CRPD i juni. Mer information gällande programmet förväntas komma snart.

Länk till Finska ordförandeskapets program: <https://thl.fi/en/web/handbook-on-disability-services/what-s-new/finland-s-presidency-in-the-nordic-council-of-ministers-2021>

Åland fyller 100 år och det finns ett omfattande onlineprogram med aktiviteter.

Länk till Ålands 10-årsfirande: <https://www.regeringen.ax/aland100>

EU har antagit en ny strategi för funktionshindrarsamarbetet. Under april bjuds rådsmedlemmarna in till en diskussion om hur EU-strategin kan användas inom och påverka det nordiska samarbetet och de nordiska länderna.

Länk till EU:s strategi om rättigheter för personer med funktionsnedsättning:

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8376&furtHerPubs=yes>

Samarbete med det kommande norska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet 2022

Anna Bjørshol och Eva Buschman presenterade de initiala tankarna om ordförandeskapsåret 2022.

Förslag till teman som diskuteras:

- utviklingshemmedes rettigheter
- plikt til universell utforming av fysiske forhold og IKT på arbeidsplassen (oppfølging av EU-direktivet) eventuell konferens om UU og IKT
- øke kompetansen om CRPD i kommunene
- korona i 2022 – hvor er vi nå, etter at samfunnet har åpnet opp?

Rådsmedlemmarna var positiva till de föreslagna temaområdena.

Beslut: Arbetsutskottet och sekretariatet fortsätter dialog och förberedelser inför det kommande norska ordförandeskapet.

Barn- och ungdomsperspektiv i detta möte

Maria Montefusco fick igenom hur strategin för involvering av unga med funktionsnedsättning gått till inför detta möte. Rådet har beslutat att följa den modell som beskrivs i rapporten [Inga barn eller unga ska lämnas utanför | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Gällande involvering av unga med funktionsnedsättning vid rådsmötet har försök gjorts att upprätta dialog med unga med funktionsnedsättning från de länder som ingår i arbetsutskottet (Finland, Norge och Danmark) har bjudits in inklusive Åland, Färöarna och Grönland. Under rådsmötets första dag medverkade en ungdomsföreträdare från Danmark. Rådsmedlemmarna ombads kommentera och reflektera över hur vi kan få med fler företrädare för unga med funktionsnedsättning.

Situationen och möjligheten för unga med funktionsnedsättning i länderna ser mycket olika ut och det finns hinder för unga att organisera sig. Svårigheten att involvera unga i det nordiska samarbetet beror delvis på nationella utmaningar men även att det är ett nytt sätt att samarbeta på nordisk nivå för ungdomsorganisationerna och kommer nog ta lite tid.

Maria Montefusco påminde rådet om det webinarium om barn och ungas delaktighet och workshop om unga med funktionsnedsättning i det nordiska samarbetet den 23 respektive 24 mars. Workshopen är särskilt viktig för rådsmedlemmarna:

https://www.lyyti.in/workshop_promoting_equal_rights

Reflektionerna om hur rådets arbete kan påverka barn och unga med funktionsnedsättning fortsätter i samband med tematiska diskussioner och genomgången av aktiviteterna i handlingsplanen.

Rådsmedlemmarna ombads att under mötet reflektera över frågorna från Nordiska ministerrådets material för varje större punkt under mötet.

- How does this work contribute to meeting children's rights?
- How do the issues you work with affect children and young people?
- Which children and young people are affected or not affected?
- Who is excluded and why?

Nordens välfärdscenters stödordning för funktionshindersonsorganisationernas nordiska samarbete

Kai Koivumäki rapporterar om utdelning till stöd till nätverksaktiviteter samt processen för beslut om projektstöd.

Nordens välfärdscenter administrerar och förvaltar stödordningen. Detta inkluderar att besluta om medel som avsätts på uppdrag av Nordiska ministerrådet.

Funktionshinderrådet konsulteras under beslutsprocessen.

Rådsmedlemmarnas kommentarer används i Nordens välfärdscenters fortsatta beslutsprocess. Beslutet, som efter ytterligare beredning fattas av NVC:s direktör

De rådsmedlemmar som på grund av intressekonflikt eller annan orsak inte anser sig kunna kommentera förslaget, ombeds att reservera sig och meddela Nordens välfärdscenters kontaktperson.

2021 kommer cirka 1,6 miljoner SEK att delas ut

Nätverksstöd

- skriftliga kommentarer från Funktionshinderrådet januari 2021
- Sammanlagt 635 500 SEK
- 17 ansökningar – 17 fick stöd
- För året 2020 var ansökningarna 30 och 1,13 MSEK delades ut som nätverksstöd. Minskningen beror på Covid19-pandemin. De flesta av aktiviteterna som har fått stöd för 2020 har flyttats till 2021 och hela året 2021 ser fortfarande osäkert ut.

- Både mindre och större organisationer fick stöd
- Stor bredd på olika typer av organisationer

Projektstöd

- 13 ansökningar (dead line var 28.2.2021)
- Ca 950 000 kan delas ut
- Den ansökta summan sammanlagt 3 545 6000 SEK

Funktionshindersrådets medlemmar kommer att få NVC:s förslag till utdelning till projekt för kommentarer under mars månad.

Mer information om stödordningen finns här: [Stödordningen | NVC \(nordicwelfare.org\)](https://nordicwelfare.org)

Nordens välfärdscenters nya projekt om Coronapandemin, ensamhet och social isolering

Kai Koivumäki presenterar projektet som är ett initiativ från det danska ordförandeskapet 2020. Projektet pågår från januari till sista december 2021. Syftet är att studera och diskutera konsekvenser av Covid-19 pandemin med fokus på social isolering. Inom projektet görs en större kunskapssammanställning och samlar goda exempel på insatser/politiska initiativ/forskning som främjar hälsa inom grupper som drabbats hårt av ensamhet under pandemin. Det är ett "nätverksprojekt" och kommer att involvera befintliga samarbeten som Nordens välfärdscenter koordinerar. Medlemmarna i rådet är en viktig referensgrupp för att ta reda på hur pandemin särskilt drabbat personer med funktionsnedsättning. Även NVC:s expertgrupp för ensamhet (forskare) och nätverken inom områdena demens och dövblindhet.

Rådsmedlemmarna kommer att kontaktas igen för att ge inspel till och medverka i projektet.

Workshop om personlig budget för socialt stöd och service

I januari 2021 startades detta projekt som är ett samarbete mellan Nordens välfärdscenter (NVC) och Institutet för hälsa och välfärd – THL i Finland. Projektet är en aktivitet inom ramen för det finska ordförandeskapsprogrammet för Nordiska ministerrådet 2021 och genomförs under perioden 1/1-30/6 2021. En styrgrupp leder projektet med representation från NVC och THL. Projektet finansieras av THL.

Medlemmarna i Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder om funktionshinder bidrar till en nordisk kartläggning om temat. Syftet med projektet är att undersöka huruvida och i så fall hur modeller för personlig budgetering av stöd och service kan stärka genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med

funktionsnedsättning, särskilt artikel 19 i rätten att leva självständigt och att delta i samhälle.

Projektet kartlägger erfarenheter av och kunskap om detta tema i Norden.

Workshopen inleddes med en föreläsning av professor emerita Rannveig Traustadóttir vid Islands universitet. Rannveig gav en introduktion av artikel 19 i CRPD om rätten till ett självständigt liv och att vara inkluderad i samhället. Mötesdeltagarna diskuterade i mindre grupper om hur det går med genomförandet av artikel 19 i länderna.

Stina Sjöblom, projektledare och specialsakkunnig vid Institutet för Hälsa och välfärd - THL i Finland presenterade det finska projektet om personlig budget som modell för med personanpassat stöd och service.

Funktionshindersrådets medlemmar ombads att besvara frågor i en enkät och medverka i en workshop för att diskutera projektets övergripande frågeställningar. Nordens välfärdscenters projektledare Lars Lindberg kommer att återkomma till några av rådsmedlemmarna för att följa upp diskussioner vid workshopen och svar i enkäten. [Länk till enkät om personlig budget.](#)

Diskussionsfrågor på workshopen:

- Hur ser rådsmedlemmarna på personlig budget/direktbetalt stöd som modell för stöd och service för personer med funktionsnedsättning? Vilka för- och nackdelar finns?
- Hur förhåller sig de övriga modellerna för stöd och service till CRPD och allmänna kommentaren nr 5? [Länk till kommentaren: Treaty bodies](#)
- Får människor hjälp och service som motsvarar deras behov och på det sätt den enskildes önskan? Om inte vad är orsakerna?
- Vad behöver utvecklas? Behövs nya insatser?

I slutet av workshopen diskuterade rådet om hur man kunde gå vidare med att samarbeta om artikel 19. Flera lyfte fram att artikel 19 är en grundläggande artikel. Under det finska ordförandeskapet är det pågående projektet ett initiativ, även sidoevenemanget om välfärdsmodeller vid statspartsmötet i juni. Några andra exempel var att diskutera strategier till jämlik tillgång till stöd och service oavsett var i landet man bor, decentralisering och centralisering av insatser, möjligheter med att kunna flytta med sig sociala rättigheter (som personlig budget) till ett annat nordiskt land. Ett tema är också tillgång till specialiserad stöd och service till personer med omfattande behov samt delaktighet i planering och behovsbedömning.

Beslut: Sekretariatet och arbetsutskottet arbetar vidare med frågan om former för att fortsätta arbeta med artikel 19.
Rådsmedlemmarna kommer att kontaktas igen för att ge inspel till och medverka i projektet.

På onsdagen byttes ordförande och Anna Caldén öppnade mötet

Nordiska ministerrådets handlingsplan

Maria Montefusco presenterade status för aktiviteterna i Nordiska ministerrådets handlingsplan. Rådsmedlemmarna diskuterade dem i tre grupper, en för varje fokusområde i handlingsplanen. Därefter diskuterades kommentarer i helgrupp.

Summering av status för aktiviteterna i handlingsplanen, september 2020:

Avslutade

Aktivitet 1.3 Barn och unga med funktionsnedsättning (avslutas 2020)
Aktivitet 2.2 Universell utformning, delaktighet och demokrati (avslutas 2020)
Aktivitet 2.3 Inkluderande arbetsliv (avslutas 2020)
Aktivitet 3.2 Studentmobilitet och funktionshinder
Aktivitet 3.3 Smarta inkluderande städer

Pågående

Aktivitet 1.1 Insatser för att stötta implementering av UNCRPD (pågår hela perioden)
Aktivitet 2.1 Integrering av funktionshinderspersion i ministerrådets verksamhet (pågår hela perioden)
Aktivitet 3.1 Gränshinder och funktionshinder (pågår hela perioden)

Ännu ej igång

Aktivitet 1.2 Ursprungsfolk och funktionshinder (prioriteras under finska ordförandeskapet, avses påbörjas 2021 och avslutas 2022)

Under temat mänskliga rättigheter lyftes möjligheterna att lära och inspireras av varandra genom ländernas dialoger med FN, sedan februari 2021 har alla nordiska länder rapporterat minste en gång. Det nämndes även bland annat att det är viktigt att följa ländernas utveckling och debatt om huruvida man ska anta konventionen som lag i sin helhet. Stortinget i Norge röstade om den saken under tisdagen. Under mötet diskuterades också kopplingen mellan nordiska samarbetet och EU:s nya strategi om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021-2030. Ett möte om detta genomförs i april. Kommunernas roll och kapacitet att genomföra konventionen på lokal nivå och gå från ett hälsoperspektiv till jämlikhet (likestilling) är en gemensam utmaning i Norden ett viktigt samarbetstema.

Under temat hållbar utveckling diskuterade rådet bland annat om att det är viktigt att behålla intresset för integrering av perspektivet i politikområden. Arbetsliv särskilt viktigt tema. Gällande samarbetet om universell utformning behöver nätverken och arbetet bli mer inkluderande och lyckas involvera fler som inte varit med i det nordiska tidigare.

Under temat fri rörlighet lyftes ett förslag att testa att arbeta med fri rörlighet på arbetsmarknaden. Det fanns önskemål om med systematiserad dialog med ministerrådets gränshinderråd. Digitalisering diskuterades utifrån både möjlighet och risk. Digitala alternativ skapar nya möjligheter för studentmobilitet i och med en ökad flexibilitet. Risker är dock att studenter som vill resa fysiskt till den nya studieorten inte kommer iväg eller att det bara blir digitalt.

Evaluering av nordiskt samarbete om funktionshinder 2021

Joakim Tranquist, extern utvärderare, redogjorde för den planerade processen för evaluering. Rådsmedlemmarna diskuterade bland annat nyttan med rådet, en fråga som även inkluderas den enkät som sänds ut till rådsmedlemmar och företrädare för unga med funktionsnedsättning, ÄK-S med flera under mars månad.

Några kommentarer från den inledande diskussionen gällande vad man uppskattar mest med rådet, dess nytta och utvecklingsmöjligheter var bland annat att:

- samarbetet är en faktor för förändring
- samarbetet är mer projekt, och målinriktat
- att samarbetet gått från en snackklubb till ett forum där man kan göra konkreta aktiviteter som bidrar till utveckling vi genom det nordiska samarbetet kan påverka förutsättningar för fri rörlighet,
- vi har mycket gemensamt, kan stötta varandra
- hjälpa varandra att utvecklas
- samarbeta kring EU:s och andra internationella samarbetens strategier för funktionshinderspolitik
- skapa möten för kunskaps- och erfarenhetsutveckling
- bli starkare tillsammans
- utveckla det nationella arbetet med hjälp av inspiration från det nordiska samarbetet
- hitta balans mellan fysiska och digitala möten där de fysiska brukas till annat än byråkrati, presentationer vid möten är abstrakta, det önskas mer studiebesök etc

Bakgrunden till evalueringen är att ÄK-S beslutade 2020 att det nordiska samarbetet om funktionshinder ska evalueras. Resultatet ska användas som grundlag för att utveckla verksamheten för perioden som följer efter 2022 då både Funktionshinderrådets mandat och handlingsplanen löper ut.

De delar som ingår i evalueringen är:

- Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder
- Handlingsplanen för nordiskt samarbete om funktionshinder 2018-22
- Nordens välfärdscenters verksamhet på funktionshindersområdet inklusive stödordningen för funktionshindersorganisationernas nordiska samarbete och verksamheten om dövblindhet.

Nordiska ministerrådets sekretariat utlyste uppdraget och fem anbud analyserades. Tranquist utvärdering, som också tidigare evaluerat rådet, handlingsplanen samt stödordningen, vann upphandlingen. Evalueringen pågår under våren och redovisas för ÄK-S den 6 oktober 2021. Resultatet och eventuellt ministerrådsförslag om förändringar och fortsättning diskuteras vid Nordiska rådets session.

Rådsmedlemmarna kommer att kontaktas igen för att ge inspel till och medverka i projektet.

Aktiviteter inklusive evaluering av Funktionshindersrådet och handlingsplanen 2021

Aktivitetsplan 2021

Januari

AU-möte

Februari

8 Genomgång av samarbetet för ungdomsorganisationer Teams

9 Temaseminarium om COVID-19 och ledarskap (THL)

10 Inspirationsmöte om utveckling av nationella planer och strategier

AU-möte

Mars

8-10 Rådsmöte 1 2021 online

9 Fokusgruppsmöte om personlig budget för socialt stöd och service online

10 Uppstartsmöte evaluering av nordiskt samarbete om funktionshinder online

23 Webinarium om projektresultat barn och unga med funktionsnedsättning online

24 Workshop om barnrätts- och ungdomsperspektiv i funktionshinderssamarbetet

AU-möte Teams/Zoom

April

AU-möte

Möte om EU:s nya inkluderingsstrategi

Maj

5 Workshop med NMRS interna nätverk online Zoom

AU-möte Teams

Juni

15-17 Statspartsmöte för UNCRPD i online

AU-möte

Juli

Augusti

30-1 september Rådsmöte 2 2021 online

31 Webinarium Rättigheter för personer med funktionsnedsättning som tillhör ursprungsfolk

AU-möte

September

7-9 Webinarium om aktiv fritid online [riworldcongress2020](https://riworldcongress2020.com/)

14 Webinarium om dövblindhet online?

27-28 Seminarium om teckenspråk och mobilitet i Köpenhamn (?)

AU-möte

Oktober

5-6 Redogörelse till ÄK-S

Redogörelse vid Nordiska rådets session i Köpenhamn/online?

Rådsmöte 3 i Köpenhamn (?)

AU-möte

November

AU-möte

December

Överlämningsmöte AU 2021 och 22

AU-möte

Rådsmötet avslutades av Anna Caldén

Att göra:

Sekretariat och arbetsutskott

- fortsätter samarbetet med det finska ordförandeskapet och genomför återstående aktiviteter och planerar för att genomföra 2021 års på grund av coronapandeminn framflyttade aktiviteter under 2022
- fortsätter dialog och samarbetet med det kommande norska ordförandeskapet 2021
- skriver förslag till brev till ministerrådet gällande funktionshindersperspektiv i handlingsplanen för genomförande av visionen
- implementerar modellen för integrering av barn och ungdomsperspektiv i funktionshinderssamarbetet

Rådsmedlemmar:

- deltar i processen med integrering och uppföljning av funktionshindersperspektiv i Nordiska ministerrådets verksamhet, bland annat i möten med det interna nätverket vid Nordiska ministerrådets sekretariat och kommer med synpunkter på process och resultat.

- Päivi Nurmi-Koikkalainen, Ola Balke, Anders Meilvang, Sif Holst fortsätter att bearbeta samarbetsförslaget om ledarskap inklusive förslag till organisation och budget.
- Anders Meilvang, Anna Björshol, Ola Balke, Karina Ivalu Kleist och Päivi Nurmi-Koikkalainen ingår i en intressegrupp kring aktiviteten om ursprungsfolk och funktionshinder.
- engagerar sig i arbetsgrupper kring de nio aktiviteterna i ministerrådets handlingsplan efter förfrågan från sekretariatet
- besvarar förfrågningar från sekretariat och arbetsutskott

Päivi Nurmi-Koikkalainen
Ordförande

Maria Montefusco
Sekreterare